

Мороз Наталія,

здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: Гібалова Наталія,

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УМІННЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СЮЖЕТНІ ЗАДАЧІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС

Головним вектором сучасних освітніх пріоритетів є всебічний та гармонійний розвиток особистості підростаючого покоління. Це, зокрема проявляється у едукативних акцентах на прояв власного «Я», підтримці самостійності, ініціативності та творчого потенціалу школярів. Одним із ефективних шляхів реалізації зазначених завдань є імплементація математичної освіти, яка крім удосконалення пізнавальних процесів (пам'яті, уваги, уяви, мислення), допомагає розвивати такі важливі життєві навички, як спостережливість, вміння аналізувати, робити логічні висновки, узагальнювати, абстрагуватися, вирішувати проблеми тощо.

Сучасні психолого-педагогічні дослідження [2, с. 61] довели, що повноцінний розумовий розвиток дитини можливий при організації математично-навчальної активності в початковій школі. Саме період молодшого шкільного віку є сприятливим для формування стійких пізнавальних інтересів, умінь і навичок інтелектуальної діяльності, творчо-освітніх ініціатив учнів, удосконалення їх логічної грамотності, особистісно-цінного ставлення до явищ оточуючої дійсності та ін.

Процес формування логіко-математичної компетентності молодших школярів нерозривно пов'язаний із їх вмінням розв'язувати сюжетні задачі, які є не лише програмовим елементом початкової освіти, а й могутнім дидактичним

засобом. У науковій літературі знаходимо [3], що розвивальні функції сюжетних задач спрямовані насамперед на формування в учнів функціонально-теоретичного типу мислення, оволодіння ними загальними та специфічними розумовими діями та прийомами розумової діяльності. Тому, формування в учнів молодшого шкільного віку вміння розв'язувати сюжетні задачі є важливим складником їх інтелектуального становлення.

Варто уточнити сутність поняття «сюжетні задачі». У психолого-педагогічній літературі [4] зазначено, що це «різновид математичних задач, в якій описаний деякий життєвий сюжет, а саме кількісний бік реальних процесів, явищ та ситуацій і міститься вимога знайти шукану величину за даними в задачі величинами та зв'язками між ними».

Відповідно до положень, що містяться у Державному стандарті початкової загальної освіти [1], процес навчання учнів розв'язуванню сюжетних задач повинен ефективно впливати на розвиток мислення школярів та формування їх особистості. В цьому сенсі, сюжетні задачі в початковій школі мають широку функціональність (навчання, розвиток, виховання, контроль і вироблення практичних вмінь).

На переконання С. Скворцової [3], основним методом навчання молодших школярів розв'язуванню сюжетних задач є частково-пошуковий метод або евристична бесіда, суть якої полягає в тому, що вчитель заздалегідь готує систему запитань, відповідаючи на які учні самостійно знаходять спосіб розв'язування задачі. При цьому, як зазначає вчена [4], провідним засобом навчання молодших школярів – є репрезентативні (короткий запис задачі у вигляді схеми, таблиці чи рисунка) та розв'язуючі («дерево міркувань») моделі. Не менш важливу роль у зазначеному завданні відіграють різні дидактичні матеріали (тексти пам'ятки, картки з друкованою основою, опорні схеми простих, складених та «типових» задач та узагальнені плани їх розв'язування тощо).

Отже, формування в молодших школярів уміння розв'язувати сюжетні задачі переслідує не лише розвиток здатності учня абстрагуватися, синтезувати, узагальнювати, робити висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, а й критично мислити, проявляти креативність, удосконалювати інтуїцію, тобто здатність передбачати результат і знаходити шлях до розв'язання.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (затверджено Постановою КМУ від 20 квітня 2011 р. № 462). [Чинний від 2012-09-01]. К.: Держстандарт України, 2011. 20 с. (Національний стандарт України).
2. Силюга Л. П., Іваник С. В. Сюжетні задачі як засіб формування логіко-математичної компетентності учнів початкової школи. *Педагогічні науки*. 2018. Вип. 81(2). С. 61-64. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2018_81%282%29__15.
3. Скворцова С. О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі : навч.-метод. посібн. Одеса: ООО «Абрикос-Компани», 2011. 268 с.
4. Скворцова С. О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів : монографія. Одеса: Астропринт, 2006. 696 с.